

jegyzője.

alatt álló
egyzőt ke-

vi fizetés
en meg-

ssal havi

2-án.

Károly
jegyző.

cul

at

ala.

ok

nál.

zt

al.

Szerkesztőségi Iroda:
Nagyberek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagyberek-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — 16— K
Negyedévre — — — 8— K
Egy hóra — — — 2-70 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák :::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagyberek, 1917.

XLVI. évfolyam, 181. szám.

Csütörtök, augusztus 9

Oroszország májusban békét akart kérni.

A nyugati hatalmak kényszerítették Oroszországot a további háborúra.

Szófia, aug. 9. Délutáni távirat.

A Kambana diplomáciai forrásból közli:

Az orosz kormány május elsején, a munkástanács viharos ülése után elhatározta, hogy mindenáron békét kér.

Másnap megjelentek az orosz külügyminiszternél az entente követel és kijelentették, hogy az esetben Oroszországnak hadat üzennek, sőt Oroszország passzív magatartását is a szövetségi szerződés megsértésének tekintik.

A fenyegetések hatása miatt Szentpétervárról elrendelték az offenzíva megindítását.

A sajtószállítás jelentése.

Budapest, aug. 9. A sajtószállításról jelentik:

A Foksanitól északra előretörő szövetséges csapatok elérték a Susifa vonalat.

A románok ennek ellenére folytatják makacs támadásaikat Casinului ellen.

A Kárpátokban osztrák-magyar csapatok erős küzdelem közben kikényszerítették a hegyek közül való kijutást.

Londonban nagy az aggodalom az oroszországi állapotok miatt.

Koppenhága, aug. 9. A Birsewija Vjedomosti londoni tudósítója szerint Londonban az orosz állapotok miatt a hosszabb idő óta észlelt aggodalmak most jutottak el tetőpontjukra.

A Wolf-iroda esti jelentése.

Berlin, aug. 9. A Wolf-iroda je-
lenti szerda estéről:

Flandriában időnkint erős tüzharc.
Keletről eddig nem érkezett jelentés.

Az orosz vezérkar bejelenti offenzívánkat Focsaninál.

Budapest, aug. 9. A sajtószállításról jelentik:

Az augusztus 7-iki orosz vezérkari jelentés közli:

Focsani irányában az ellenség tűzér-
ségi előkészítés után a Focsani—Me-
recesti vasutvonal és a Focsani—Cilllea-
ut mentén megkezdte az offenzívát.

Semleges vélemény offenzívánkról.

Bern, aug. 9. Stegemann írja a
Bundban:

A Focsani—Braila frontszakasz elő-
reláthatólag rövidesen megélnék, mert
Mackensen ott éreztetni fogja nyomását.

Az olaszok is alighanem új offenzí-
vát kezdenek, ami Sonainonak bizo-
nyos politikai megállapodásaira vezet-
hető vissza.

Szentpétervár kiürítése.

Stockholm, aug. 9. Délutáni távirat.

A Ruskoje Volja szerint Szentpétervár kiürítéséről egy e határozottabban
beszélnek és ez a közel jövőben csakugyan megtörténik.

A nagyobb löszergyarakat már át is helyezték Jusovkába, ami már a vég-
leges átköltözködés előjele.

Most tárgyalnak arról, hogy a közigazgatási hatóságokat átvigyék a beljebb
fekvő kormányzóságokba.

Az entente megállapítja az annekszió és kárpótlás nélküli hadicélokát.

Stockholm, augusztus 9. Ke-
reszki az augusztus végén Londonban
összeülő entente konferencián az annekszió
és kártérítés nélküli hadicélok meg-
állapítását fogja követelni.

Az új orosz kormány.

Szentpétervár, augusztus 9.
Az új orosz kormány ma tartotta első
ülését Kerenszki elnöklésével.

Terescsenko külügyminiszter
a főhadiszállásra utazott.

Folytatódik az orosz tábornokok letartóztatása.

London, aug. 9. A Daily Mail
jelenti Szentpétervárról:
Gurko tábornokot a Péter-Pál
erődbe szállították.

Az elmozdított Dimitriev Radko
tábornok letartóztatását elrendelték.

Verroux tábornok az orosz helyzetről.

Genf, aug. 9. Délutáni távirat.
Verroux tábornok cikket írt az orosz
helyzetről, amelyben a többek közt eze-
ket mondja:

Hogyan álljon vissza a fegyelem a
hadseregben, ha magában a kormány-
ban anarchia uralkodik. **A frontbeli hely-
zet komoly veszéllyel fenyegeti az orosz
sereget.** Az események a logika kérlel-
hetetlen szabályai szerint fejlődnek.
Oroszország összeomlása lesújtó hatással
volna az ententere.

Az ukrainalak félnek offenzívánktól.

Szentpétervár, augusztus 9.
Délutáni távirat. A Ruskoje Slovo je-
lenti:

Az ukrán hadügyminiszter megpa-
rancsolta az ukrainai katonáknak, mi-
után Németország és a monarchia előre-
nyomulása Ukrajna szabadságát fenye-
geti, hogy az orosz fronton kell harcol-
niok szabadságukért.

Anarchia az orosz hadseregben.

Stockholm, aug. 9. Délutáni
távirat.

Huszonkilenc tisztet és nagyszámu
katonát háboruellenes propagandáért erős
fedezet mellett Minszkbe szállították.

Zürich, aug. 9. Délutáni távirat.
Kornilov tábornok ama két ezredét,
amely a keletgaliciai áttöréskor meg-
hátrált, a haditörvénytörés elítélte. Min-
den 15-ik embert agyonlőnek.

Wilson a mostani béketöré- véseket reménytelennek mondja.

Páris, aug. 9. Délutáni távirat. A
Matin jelenti Washingtoaból:

Wilson kinyilatkoztotta Lewis
senátor útján, hogy ez időszerűen re-
ménytelennek tart minden béketörékvést.
Wilson lesz az első, aki a kellő lépése-
ket megteszi, ha a jelek szerint meg-
van a hangulat a tartós békére.

Román földön előrenyomulunk.

Berlin, aug. 9. A Wolf-ügynökség jelenti:

A gallciai orosz határon és Bukovina délkeleti szögletében a helyzet változatlan.

Az oroszok kárpáti frontja az osztrákok és magyarok nyomása következtében tovább is letöredezik.

A Bisztricitól délre négy romániai magaslattal rohammal elfoglaltunk.

A románok támadása a Casinului ellen véresen összeomlott.

Foksanitól északra erős orosz-román ellentámadások megfiúsultak.

A szövetségesek a Szereth nyugati partján továbbra is előrehaladnak.

A német kancellár a nagyfőhadiszálláson.

Berlin, augusztus 9. A Wolf-iroda közli:

Michaelis dr. birodalmi kancellár szerdán Kuehlemann külügyi államtitkár és Stumm államtitkár kíséretében a német nagyfőhadiszállásra utazott. Utközben bemutatkozó látogatásokat tesz a badeni és hesszeni nagyhercegeknél.

Helfferrich államtitkár szintén a nagyfőhadiszállásra utazott.

Helfferrich államtitkár lemondása.

Berlin, aug. 9. A német császár Helfferrich államtitkár lemondó kérvényét csak annyiban fogadta el, hogy felmentette a belügyi államtitkárságtól, ellenben sulyt helyez arra, hogy Helfferrich mint a kancellár helyettese az államminiszteriumnak továbbra is tagja maradjon.

A császár egyben a vörös sasrend első osztályát adományozta Helfferrichnek.

A miniszterelnök Bécsbe utazott

Bécs, aug. 9. Délutáni távirat: Eszterházy Mór gróf miniszterelnök szerda este Bécsbe utazott és előre-

láthatólag a királynál kihallgatáson megjelenik.

A fiumei kormányzó Bécsben.

Bécs, aug. 9. Délutáni távirat.

Jekelfalussy Zoltán fiumei kormányzó Bécsbe utazott, ahol kihallgatáson jelenik meg a királynál.

A külügyminiszter Berlinben.

Bécs, aug. 9. Délutáni távirat. A Neue Freie Presse jelenti, hogy Czernyn gróf külügyminiszter a jövő héten Berlinbe utazik Michaelis kancellár látogatásának viszonzására és tanácskozás céljából.

Vázsonyi a választójogi miniszterium élén.

Budapest, aug. 9. Délutáni távirat, Vázsonyi Vilmos a jövő héten megválik az igazságügyminiszterségtől, hogy átvegye a választójogi miniszterium vezetését.

A vasutasok gabona ellátása.

Budapest, aug. 9. Félhivatalosan közlik: A vasutasok a kereskedelemügyi miniszter rendeletére vásárlási igazolványaik alapján az ország bármely részében vásárolhatnak gabonát.

HIREK.

Hivatalos jelentések aug. hó 8-ikáról. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentést kaptuk a harcéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harcér:

Foksanitól északra német csapatok erős ellenséges ellentámadással szemben is kibővítették a tegnapielőtt kivívott sikerüket. Az Erdély ellen indított román-orosz tehermentesítő offenzíva ismét a Putna és a Casina patak mentén történt több sikertelen elszigetelt előtörésben jutott kifejezésre. Gyergyótölgyestől északra osztrák-magyar haderők az ellenség részéről szívósan védelmezett magaslattal foglalták el. Bukovinában és Keletgaliciában a tegnapi nap viszonylag nyugalomban telt el.

Olasz és balkán harcér:
Nincs jelenteni való.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

Rupprecht trónörökös hadseregportja: A flandriai arcvonalon a tüzérharc tegnap este ismét nagy hevességre fokozódott. A tengerparti szakaszon az angolok éjszakai pergőtűz után Nieuporthól nagy erővel törtek előre észak és északkelet felé. Közélemben visszavetítettük őket. Bixshoontentől keletre és Frezenberg között az ellenség a sötétség beálltával ismétellen erős részleges támadásokat intézett vonalaink ellen. Nagy veszteségeivel itt is mindenütt visszavertük. Artoisban, a Labassées-csatorna és a Scarpe között élénk tüztevékenység. Ennek az arcvonalnak több szakasza ellen intézett angol felderítő előretörések megfiúsultak.

A német trónörökös hadseregportja: Az esti órákban a Chemin des Dames hosszában kiújult a tüzérharc. A Maas keleti partján bodeni rohamosztagok merész rajtaütéssel benyomultak az erősen elsáncolt Courieres erődbe és foglyokat hoztak magukkal.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala. Nagyobb harci cselekmény nem volt.

József főherceg vezérezredes arcvonala. Az Erdős Kárpátokban osztrák-magyar ezredek rohammal hatalmukba kerítették több szívósan védelmezett hegykupot. A Casinulitól délre és a Lapsa kolostortól északra visszavertünk újabb román támadásokat.

Mackensen vezértábornagy hadseregportja: Foksanitól északra az ellenséges vonalakba történt betörés helyén elkeseredett harcok folytak. Az elért sikert kibővítettük. Az oroszok és románok erős, de sikertelen támadásokat intéztek, amelyben a foglyok beismérese szerint 12 ellenséges ezred vett részt.

Macedon arcvonal:

A helyzet változatlan. — Ludendorff.

— **Adomány.** A nagybecskereki kir. törvényszék és járásbírószék bírái és tisztviselői Müller József nyugalmazott nagybecskereki kir. törvényszéki telekkönyvvezető elhalálása alkalmából egybegyűlt 23 koronát koszorúmegváltás címén lapunk útján az ingyen tejre juttatták.

— **Izgalmas repülőhajsza öt hordó benzint után.** Ujvidékről írják az alábbi esetet, amely úgy ahogy lefolyt igazán csak a XX. században történhetett meg, amikor az emberek urai a levegőnek. Egyenesen a filmoperatőr gépe elé kívánczik a história, amely úgy folyt le, ahogy itt elmondjuk.

Az ujvidéki repülő pótszázadnál szolgál Hozian István törzsőrmester. Tegnap reggel inspekción szolgálatot teljesített, amikor észrevette, hogy a repülőtérről egy teherautóval öt hordó drága benzinnel halad a város felé. Az autó után nem futhatott, de a pilóta nem jött zavarba. Rákapott egy repülőgépre és a levegőbe követte a szürke autót. Az autót pedig végigfutott a városban, befordult a Temerini-utcába és eltűnt a 12. számú ház udvarába.

Hozian most visszavezette a levegőben a repülőgépre, a repülőgépből átszállt egy autómobilba és gyorsan visszahajtott a Temerini-utcába, ahhoz a házhoz, amelybe az öt hordó benzint szállították. A házban Schneider Frigyes cséplőgéptulajdonos lakott, aki elismerte, hogy a benzint neki hozták. Két koronáért vette a benzint kilóját. Egyizben már kapott öt hordó benzint ugyanaból a forrásból, ekkor 31 mázsa búzát adott érte.

A törzsőrmester, mivel a benzinügylet fellette gyanusnak tűnt fel, jelentést tett századparancsnokának, egyúttal a rendőrségnél, a határszéli rendőrségnél és a csendőrségnél is feljelentette Schneider Frigyeset, mert az a gyanu, hogy jogtalanul szerezte meg a repülőgépek benzinjét!

— **Ebben az évben nem volt kolera.** A belügyminiszter rendeletet küldött a törvényhatóságoknak, melyben megállapítja, hogy ebben az esztendőben az ország területén egyetlen ázsiai kolera-eset sem fordult elő. A rendelet azonban figyelmezteti a hatóságokat, hogy kötelesek óvatosságból mégis tegyenek meg most a nagy hőség idején minden intézkedést a veszedelmes járvány ellen.

— **Játszás a katonafegyverrel.** Temesvárról írják: *Ankner* Magdolna 19 és *Follerbach* Mária 13 éves leányok, akik a Gyárvaros, Selyemgyár-u. 1. sz. a. laknak, tegnap délután más két társnőjükkel a Vadászerdőben jártak. Visszajövet betértek az ut mentén levő viztorony melletti katonai ör kunyhójába, ahol akkor *Weber* József 61-es katona, az egyik leány ismerőse tartózkodott. *Ankner* játszani kezdett a katona fegyverével, nem tudta, hogy az meg van töltve. Célzott jókedvében a kis

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZINHÁZBAN.

Telefon 330.

Csütörtökön, 1917. évi augusztus hó 9-ikén két előadás: este fél 7 és 9 órakor rendes helyárok mellett, elsőrangú szalonzenekísérettel:

Fölfele züllők.

Fejezetek a sors könyvéből, 3 felvonásban és előjátékkal. A főszerepben a világhírű Robert Warwick.

Előkészületen: „A sárga álarc”, „A szerelem szava”, „A tövises út”.

Follerbachra is. A fegyver azonban elsült s a kisleány súlyos fejlövésrel rogyott össze. A mentők szállították be a kórházba a szerencsétlen. A megdölgő Anknert pedig a rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte.

— **A D. T. E. választmányi ülése.** A Dél-magyarországi Tanítóegyesület választmányának ma délelőtt tartotta gyűlését az egyesület konviktusának épületében. A gyűlésről szóló részletes tudósítást lapunk holnapi számában hozzuk.

— **Dr. Báthori szemorvos a Váraljai-utca 6. sz. alá költözött.**

— **Cimmásolatokat kell elhelyezni a postacsomagokban.** Egyre sürűbbek a panaszok amiatt, hogy a postára adott csomagok címlapját a földadók oly lazán ragasztják, vagy kötik csomagjaik burkolatához, vagy a fölragasztásra oly rossz minőségű ragasztóanyagot használnak, hogy a csomagok címírata szállítás közben leválik és elkallódik. Minthogy a posta a késedelmes kézbesítésért és romlandó küldeményekért egyáltalában nem szavatol, a közönség saját érdekében cselekszik, ha földadott csomagjainak címírátát jobb minőségű ragasztó- anyaggal, vagy zsineggel tartósan és erősen illeszti föl a küldeményre. Ezenkívül a címírat pontos mását a földadás előtt ki-ki helyezze el csomagjába, mert ez esetben, ha a csomagról szállítás közben a címírat leválik s e miatt a tartalom megállapítása és a romló tartalom eladása végett azt bizottságilag föl kell bontani, a bizottságnak módjában áll a bent talált cimmásolat alapján a küldeménynek helyes irányba terelése és kézbesítése iránt késedelem nélkül intézkedni.

— **Ki akar Szerbiában tisztviselő lenni?** A belgrádi katonai főkörmányzóságnál öthónapos altiszti közigazgatási tanfolyamot állítanak fel, amelyben arevonabeli szolgálatra alkalmatlan altiszteket kiképeznek abból a célből, hogy a katonai főkörmányzóság területén újból életbe léptetendő községi közigazgatást és az annak ellenőrzésével járó munkálatokat elsajátítsák. A tanfolyamra azok a német és szerb-horvát nyelvet bíró, arevonabeli szolgálatra tartósan alkalmatlan altisztek vehetők fel, akik mint községi hivatalnokok (községi előjáró, jegyző, titkár, stb.) a közigazgatási állások hivatásszerű betöltésére vállalkoznak.

Tengeralattjárón.

Irta: *Mörl Antal dr.*

— A Torontál eredeti tudósítása. —

Sajtóhadiszállás, augusztus 9.

II.

Utazás a víz alatt.

Reggel megint az U-hajó fedélzetére mászok: a naszád a gyakorló-tér felé igyekszik. Vezényszavak ropkódnak és a fedélzeti szikratávíró-állomás antennáját hordó árbocot lecsapják. Mindazt, ami a víz alatti utazásnál elszakadhatna, megerősítik. Egy szempillantás az egész. Amint egy tiszttel lemászok a központba, már elharsan a parancsnok vezényszava az alamerülésre: tiszték és legénység helyükre sietnek, az olajgépek megállnak, helyettük a zajtalanul dolgozó villamosgépek — amelyek egy hatalmas akkumulátorbatteriatól kapják erejüket — lépnek munkába. Egyszerre csönd támad a naszádban, amely az imént még visszhangzott a Diesel-motorok zavaró lármajától. Halkan, egész halkan zümmögnek a dinamók és tisztán hallani, amint a víz odakünn a fedélzet falán susog, kavargó. A személyzet feszülten lesi a további parancsokat.

A torony nyílását elcsukták, a parancsnok szétvetett lábakkal kidugja a látócsót a központra nyíló, nyitott résen.

— Tauchtanks auf! — vezényel a parancsnok, a parancsot megismétlik és a szelepeknél álló matrózok megnyitják a szelepet, amelyen át a víz beömölhet az U-naszád bő külső zsebeibe. De a tankokba még nem árad víz, mert meg vannak töltve levegővel: előbb annak kell kiáradnia. Fluten! — és nyomban felnyitják a légszelepeket, mire a víz betödul a buvártankokba.

A naszád súlyedéséből nem érzek semmit. Csak mikor felpillantva a toronyba, látom,

* A látócsót a vízfeletti utazásnál behúzzák (eingeholt) mondják a tengerészek, a vizalattinál pedig feltöltik (ausgeföhren).

hogy az apró ablakokra zöld fátyol huzódik, akkor eszmélek rá, hogy víz alatt vagyunk már. A másodtiszti parancsára a matrózok szorgalmasan forgatják a mélykormány kerekeit. A naszád igyekszik egyensúlyba jutni a víz alatt. Kissé még előre hajol, a készülékek pontosan mutatják, hogy milyen szög alatt. A másodtiszti nyomban kiadja a kellő parancsot. A naszád elől tulságos nehéz, azért az első tankokból átszivattyúzzák a vizet a nyolcas sorba. Most aztán: szivattyu előre! a trimm-szivattyu erősen dolgozik és a naszád nemsokára egyenes gerincen uszik.

Gyorsan követik egymást a parancsok: lemerülni 12 méterre, 16 méterre és az U-naszád — engedelmesen tartva magát a kormány mozdulataihoz — nyugodtan, zajtalanul halad minden mélységben. A toronyot magikus, kékeszöld felhomályba vonja a mélybe áradó napfény. Lenn villamoslámpák ragyogóra világítják a helyiségeket.

A parancsnok szétvetett lábbal áll fenn a toronyban. Szeme a látócsó üvegén, amely mint egy fényes csillag, úgy villan föl, ahányszor a parancsnok hátrahajítja a fejét: a látócsövön át még a felső világ napsugarai áradnak.

A szereltemelőtől parancsnok most meghív, hogy menjek fel hozzá a toronyba. Boldogan mászok fel a merőleges vaslétrán. Nagyon szűkös a hely, végre mind a ketten szétvetett lábbal állunk odafenn, erősen megtámaszkodva a központhoz vezető nyílás keskeny peremén.

Először kinézek az apró, vastag toronyablakokon. Gyönyörű egy kép! A víz csodálatos kék fényben ragyog, akárcsak a caprii grottában. A naszád legközelebbi konturjait — néhány méternyire a torony körül — pontosan megismerni, de azontul minden elmosódik a bűvös kékségben.

A naszád egész hal-rajon halad át: ezüst-haluak rémülten cikáznak széjjel. Az egyik buvártankból éppen most fújnak ki a vízfőlöleget, kompressziós levegővel. A látvány ki mondhatatlanul szép. Ezer meg ezer légbuborék fortyan föl, mint fehér hóhelyek kavargóknak el a torony ablakai előtt. Szébb látványt elképzelni sem lehet, az ember nem tud betelni vele.

Most kinézek a látócsövön. Először csalódás ér, mert ennyit ugyan egy közönséges messzelátón is megkapnék. Látom a hajókat, naszádotkat, amint mozognak; mögöttük becsülettel, figyelmesen halad a kísérő-naszád, egy gözbárka, amelynek az a feladata, hogy a gyakorlótorony buvárhajótól távol tartson egyéb hajókat és szükség esetén azonnal segínyt hívjon. A bekapcsolt nagyító révén egészen pontosan meg lehet figyelni a hajókat. Ma, amikor Anglia jogellenesen fölfegyverezte hajóit, a támadó U-naszádra nézve ez nagyon fontos. Hajónk mélyebbre ereszkedik. A cső látómezejét hirtelen zöld fátyol lepi meg. Az objektív a víz alatt van, a látócsó „megfulladt” — mint a szakkifejezés mondja. Ha a kísérő-bárka el nem árulná, odafönn semmi nyoma sem volna, hogy erre U-naszád jár. Lassan megint följebb ereszkedünk, a látócsövön át már látni a világoszöld vízfelületet, egy pillanatra és a zöld fátyol eltűnt, a tenger és a hajók megint világosan, láthatóan megjelentek.

A parancsnok elmagyarázza nekem a támadást. Megint lemászok és szemügyre veszem az izmos matrózok munkáját. A torpedótiszt körülvezet és megmutatja a száz meg száz készülékkel zsúfolt szűk helyiségeket. A torpedósobában három kis fazekat látok: a tiszt elmondja, hogy ez a konyha. Hát ez bizony pöttönke helyiség. Ebben a három, villamossal fűthető kis fazékban főzik a tiszték és a legénység ételét, persze csak konzervet. Más itt nincs, mikor az U-naszád hetekhosszat „kővér” hajókra vadászik a nyílt tengeren. Azért nagy ünnep aztán, ha egy feltartóztatott gőzösön „nemkonzervált” dolgok akadnak, például nyul, disznó és egyéb jófajta holmi, amit a gőzösnek a világért sem szabad „lenyelnie.”

Mosószo-ba-féle is van itt, de a torpedótiszt sietve kijelenti, hogy „mosás itt nincs”, ahhoz nagyon is kevés az édesvízi készlet. A hosszabb utról érkező U-emberek nem is valami szalonképesek, akármilyen elegánsak is egyébként a kikötőben.

Órákhosszat vagyunk már a vízben, de a levegő romlásának semmi nyoma. A levegő semmivel sem rosszabb itt, mint akármelyik hajón és mindenestire sokkal jobb, mint pl. a szállók konyhájában, amelynek erősen elegyes gőzeit mindig is utáltam. A barograf a légnyomás jelentékeny emelkedését mutatja, aminek az a magyarázata, hogy sok készüléket sajtolt levegő hajt, amely kiömlésekor fo-

kozza a légnyomást. Érezni ugyan egyáltalán nem érzi az ember. Csak mikor a naszád megint fölbukkant, figyelmeztetett a torpedótiszt, hogy nyissam ki a számat, mert a toronynyílás lassu felnyitásánál a naszádban hirtelen sülyed a légnyomás és ha csukva marad a szám, a levegő fokozott nyomása megrepszti dobhártyámat. Csakugyan, mikor a torony megnyíl, alaposan ropogott a dobhártyám.

Átszálltam a kísérő-bárkába, hogy kívülről is végignézzem a naszád lemerülését. A parancsnok alarmot vezényelt, hirtelen mindenki leugrott a toronynyíláson keresztül, a nehéz fedő hirtelen rápattant, néhány másodperc és a tankokból puffogva szaladt ki a levegő, a naszád gyorsan előrehajolt és nyomban eltűnt a víz alatt. Az egész villám gyorsan, egy-két másodperc alatt megtörtént. Most aztán a látócsó feltolakszik a sima vizen, egy kisebb — de jól látható — hullámot barázdálva, majd egyre följebb nyomakodik, a hajó orra ki emelkedik a vízből, a toronyrázza magáról a vizet, aztán már fönn is van az egész naszád. Boszorkányos látvány lehetett ez már hajh, nem egy gőzös kapitányának. Még akkor is mély benyomást tesz az emberre, mikor az U-naszádnak nincs ellenséges szándéka.

Tiszteletet érez az ember a fötaláló szellem iránt, amely a néma vízi állatok legtitkosabb titkát is elleste és a technikával a maga céljai szolgálatába állította. Ha a hét világesoda mellé egy nyolcadikat akarnának helyezni, az csak az U-naszád lehetne, mert nincs emberi építmény, amely ilyen tömördek bonyolult részlet mellett is olyan könnyen kezelhető, mint egy modern U-naszád.

Sajnálom, hogy olyan gyorsan — legálább nekem gyorsan — megynyűnk hazafelé. Impressziómat sohasem fogom elfelejteni. Naszád, tiszték, legénység mind kifogástalanul dolgoznak: ezekre bátran rábízhatjuk magunkat. Az idő még nem jött el, majd csak a háboru után tudjuk meg, mit vittek véghez a mi U-embereink az apró, elhasznált, a háboru elején még tökéletesen iskolahajókon. Neked pedig, derék X... U-naszád, hálás szívem mélyéből kívánok sok szerencsét, dus sikert veszélyes utjaidon. Minden ellenséges gőzös, amelyet elsüllyesztesz, egy lépés a népek vágyva óhajtott célja, a béke felé!

TAJÉKOZTATO.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 5 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete” nagybecskerei fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Eilmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtszéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

— Katonaotthon Temesvári-u. 1500. sz. a. nyitva minden nap d. u. 2-9 óráig.

A nők választójoga

egyhangulag a

Diana

puder és krém mellett nyilatkozik meg, mert e két szer a női szépség egyedüli biztosítéka. Próbadoz kor. 1.— Nagy doboz „ 2-50

Mindenütt kapható!

Legujabb.

Kronstadtban még nem állt helyre a rend.

Bern, aug. 9. Párisi lapok szerint az a bizottság, amelyet a kronstadti események megvizsgálására küldtek ki, a lakosság ellenséges fenyegető magatartása folytán eredménytelenül tért vissza.

A finnországi helyzet.

Stockholm, aug. 9. A Helsingforsban feloszlott finn országgyűlés háromnegyed része Finnország ideiglenes kormányaképpen megalakult.

Az orosz kormány Wyburbban nagy csapatokat összpontosít.

Angol beismerés a buvárhajók munkájának hatásáról.

London, aug. 9. A múlt héten 21 db 1600 tonnán felüli és két 1600 tonnán aluli hajót elsüllyesztettek.

Az entente londoni konferenciája.

London, aug. 9. Délutáni távirat. Az entente tegnap megkezdett konferenciáját elnapolták. A konferencián megvitatják a stockholmi kongresszus kérdését is.

„Berlini Áruház“

Fő-utca, fők 41. és 68. szám.

Ajánl nagyban és kicsinyben képeslapokat, legujabb brossokat, fülbevalókat stb., disz-műarut, könyveket, levélpapirt (dobozban is) játékarut, szandált, hadi-cipőt, papucsot, írószerket, kozmetikai cikkeket, képeslap-albumokat, emlékkönyvet stb.

Keresek

egy cipész szabászt heti 60-70 K fizetéssel azonnali belépésre.

Berenczy János cipész
Nagybecskerek, Hunyadi-utca.

Keresek

gépraktáramba lehetőleg szakma-
grakoriálal, magyar, német és
szerb nyelvet bíró férfi vagy női
munkaerőt azonnali belépésre

SANDER M. JÓZSEF
gépraktára, Nagybecskerek

„CONCORDIA“

(Fő utca)

a legolcsóbb temetkezési vállalat.
Saját diszkocsival és személy-
zettel rendelkezik.

Nagy koporsó-, koszoru- és szem-
fedélraktár. Telefon 338.

Egy három lakásból álló

uj ház eladó.

Bővebbet

Iszakovits Szvetozár
szerb egyházközségi elnöknel.

Házmaster

lehetőleg azonnali
belépésre kerestetik.

Cím a kiadóban.

Helybeli beszerzési források.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.-Francia bizt. társ. József fűg.-u.
Rigó István (Első M. Ált.) Szerb egyház
épület.

Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és Iodráns:

Ikity, Dusan, Hunyadi-utca.
Tell Mihály, Pénzügyi palota.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Ozv.Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 8.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Messnik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-utca.

Drogéria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:

Messnik B. Övegye, Hunyadi-utca.
Schwáb Albert Hunyadi-utca.

Fényképés:

Kremser István, Gizella-part.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
**Kocsis A., Erzsébet-hídon túl, Ambrózy,
szappangyár épületében.**

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv. társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melenczei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidárutüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

**Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).**

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Adám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

**Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-
udvar.**

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.

Sírkőraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálló, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirtlich Alajos, Aradáci-utca.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.
Kurländer Imre, Korona-utca.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Dann Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király sörcsarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyas, Otthon-sörcsarnok.
Tóth Lajos, a nagyhíd mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.